

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Sprrijiniți micii meseriași români. — Datoriile agricole în 1930. — O punere la punct. — Cum fac unele ziare anchete. — Câteva cuvinte și despre petrol. — *Cronica*: Condițiunile de admitere la Aademia de Inalte Studii Agronomice din Cluj pe anul 1930—1931. Dobânda impozitelor întârziate. Noul cupoane al titlurilor pe renta din 1929. Biletele de 5 și 20 Lei se schimbă până la 1 Octombrie. Revizuirea administrației societății U. E. G. Monopolizarea autobuselor.

Sprrijiniți micii meseriași români.

(Cel mai eficace mijloc pentru crearea unei burghezii românești).

Pătura noastră intelectuală se recrutează și azi, în mare parte, din pătura țărănească. Eforturile ce trebuie să le facă un astfel de intelectual, îi consumă o prea importantă cantitate de energie spirituală și morală, încât el ajunge, de prea multe ori, la ținta carierii, aproape complet exhaustat; numai în rare cazuri acele talente, emanate din clasa rurală, mai pot valora din punct de vedere social. Cu toate diplomele, despre serioase studii terminate, un astfel de intelectual ieșit din pătura rurală, se simte, și de fapt este un instrăinat, mai ales dacă s'a căsătorit, cum se zice, tot din popor. Astfel, că ori-cât de mult ne-am bucura, din punct de vedere al comorilor ce le ascunde țărănimea (când vedem fășnind atâtea talente reale), nu ne putem bucura și din punct de vedere social. Până nu vom urma calea naturală, la ridicarea păturei intelectuale, trecând prin industrie și comerț, până atunci pătura noastră intelectuală, va avea o valoare socială mai scăzută, nu numai în fața străi-

nilor, cari nu ne poartă totdeauna sentimente bune, și cari de prea multe ori ne invidiază, ci și înaintea noastră a celor ce ne dăm osteneala să studiem obiectiv problemele sociale românești.

Special noi românii ardeleni trebuie să ne dăm seama, că azi, făcând parte din națiunea dominantă, a unei țări libere, ni se impun o mulțime de îndatoriri față de țară și de neam; trebuie să ne ocupăm cu toate problemele vitale, cari interesează un popor și o țară liberă, doritoare de progres și cultură, și care trebuie să-și pună în valoare toate calitățile și virtuțile, în fața dușmanilor ei de totdeauna.

Scopul acestor șire nu este de a ne ocupa de structura socială a poporului nostru, ci unul de ordin practic. Dacă totuși am făcut aceasta scurtă excursie, am voit să atragem atențiunea cititorului asupra unor probleme de interes general, cu cari stă în strânsă legătură și chestia ce ne preocupă, și pe care o tradează titlul acestui articol. Spunând, că nouă ne lipsește o pătură burgheză (pătura mijlocie), pe care să ne putem baza româizarea orașelor, și alimentarea continuă a unei păturei intelectuale superioare, — afirmăm un adevăr devenit banal, pe care îl știe toată lumea, și pe care toți îl repetă mașinal, fără să facă însă ceva pentru îndreptarea stărilor. Ori acest lucru fiecăruia îi este dat să o poată face, — după cum vom arăta mai jos.

Noi ardelenii mai vârstnici, avem despre prea multe lucruri păreri sumare; și ca urmare a atmosferei în care am crescut, — repetându-și-se la ureche, în școlile maghiare, că suntem un popor rămas în urma altora cu cultura — nu

avem nici azi încredere deplină în puterile noastre. Astfel cei mai mulți, avem și azi părerea că meseriași, sunt o clasă de oameni sărmani, cari nu au putut, — din cauza sărăciei, să se cultive, și cari din punct de vedere social nu se deosebesc de cerșitori, decât prin faptul, că ei se întrețin din rodul muncii lor, — dar în definitiv tot sărântoci sunt, îndeosebi dacă sunt numai muncitori simpli și nu patroni. Cu cât disperește este tratată această clasă de oameni harnici! Pe deasupra majoritatea intelectualilor români, nu are încredere în iscusința și priceperea profesională a unui meseriaș român; dacă însă e străin, nici nu-i vine în minte să se informeze asupra capacității unui atare meseriaș.

Ori dacă intelectualii noștri și-ar da osteneala să cunoască pe un meseriaș român acasă în atelierul lui, sau după munca livrată, — suntem siguri că ar avea altă părere. Nici nu ne vine a crede, câți dintre ei, doritori de a se perfecționa în cunoașterea meseriei, cu un curaj eroic, au trecut frontiera, fără nici un sprijin, și au lucrat prin Viena, München, Berlin, Paris, etc., ani de zile, și de unde s'au reîntors cu un capital de cunoștințe foarte prețios. Dar chiar să nu fi fost nici un meseriaș în străinătate, oare noi intelectualii de azi, cari am avut fericirea de a ne trezi peste noapte cetățeni liberi a unei țări scumpe nouă futurora, și care nici acum nu este consolidată economic, — nu avem datoria de a face nici un sacrificiu pentru realizarea acestei consolidări? Ori sprijinind pe un meseriaș român, am asigurat existența unui cetățean valoros, cu o mentalitate constructivă, și cu care voim, să ne întărim pătura socială mijlocie! În comerț, nu vom putea realiza deocamdată progrese palpabile; în industrie însă, prin încurajarea meseriilor putem face minuni. De aceea căminelor și școlilor de ucenici industriali, apoi școlile de arte și meserii, trebuie să li se dea cea mai mare atențiune dintre toate școlile profesionale. Așa numitele Școli de comerț ne cresc nu negustori, ci funcționari, adică pe cei mai neajutorați proletari.

Ungaria dinainte de războiu a dat o deosebită atențiune problemei meseriașilor, mulțumită cărei atitudinii vedem azi

prin toate orașele de dincoace de Carpați, atâția meseriași unguri. Statul ungar acorda meseriașilor unguri tot felul de ajutoare: împrumuturi fără dobânzi, mașini, precădere la licitații publice, pentru livrat diferite materii statului sau organelor lui, etc. În schimbul acestor importante ajutoare nu le cerea altceva, decât să ia angajamentul, că acel meseriaș, va da ocupație la un număr oarecare de muncitori (cari, chiar dacă nu era stipulat, trebuiau să fie unguri) și să crească un anumit număr de ucenici (firește, unguri). Cine ar trage la îndoială aceste afirmațiuni, să arunce o privire în evidențele celei mai apropiate Camere de Comerț, care va fi existat și în era ungară.

La noi, cum spuneam e neîncredere, față de meseriașul român, care acum în România, de multe ori are o situație mai grea; fiindcă minoritățile etnice nu le mai dau comenzi, — fiind mai conștiente decât noi; intelectualii români nu au încredere în ei, iar la livrări publice sunt înlăturați. Acolo nu pătrunde numai cel ce-și bate joc de dispozițiile contabilității publice, și se folosește de căi nepermise. Oficiile noastre publice nu scrutează, că se pot executa cinstit lucrările scoase la licitație publică, cu prețurile reduse, câștigate de meseriași fără scrupule (mai totdeauna minoritari, și cari sunt capabili a se preta la orice), ci lasă mână liberă funcționarilor, cari au descoperit vreo turpitudine, pentru interpretarea interesată a Legii Contabilității publice, și cari apoi știu să-și facă venituri ilicite, în proporție cu suma totală a lucrărilor scoase în licitație publică.

Între astfel de împrejurări clasa noastră de meseriași este expusă la toate mizeriile și șicanele, iar frunțașii noștri se pierd în formalități „legale” și „juridice”, când ei crapă de foame.

Aceste stări nu mai pot dăinui, sau mai bine zis nu trebuiesc tolerate. Toți ceice află despre abuzurile, ce se fac în jurul licitațiilor publice, au datoria să țipe în gura mare, și să facă pe cei indolenți ori uitați de sine, să se trezească, și să-și îplinească datoria de Români!

Triton.

Datoriile agricole în 1930.

S'a publicat, nu de mult, o statistică a datoriilor agricole în anul 1930, întocmită de Secția de economie rurală a Institutului de cercetări agronomice al României.

Situația, care ne-o prezintă această statistică oficială este deadreptul îngrijitoare și a format obiect de discuție vie în întreaga presă din țară.

Totalul datoriilor păturei agricole a țării, 7406 exploatări agricole, se cifrează cu horenda sumă de Lei 311 mil. rotund, cu dobânzi totale de Lei 72 mil. anual. Din acest total de Lei 311 mil. sunt: Lei 174 mil. datorii hipotecare, Lei 105 mil. datorii chirografare și Lei 32 mil. datorii „pe cuvânt“.

Cifra cea mai mare a datoriilor și dobânzilor este în Transilvania; Lei 130 mil. datorii și Lei 25 mil. dobânzi, la 1904 exploatări agricole; Muntenia Lei 47 mil. datorii, cu Lei 11 mil. dobânzi, la 1208 exploatări agricole; Moldova Lei 36 mil. datorii, cu Lei 8 mil. dobânzi, la 1381 exploatări; Bucovina Lei 34 mil. cu dobânzi de Lei 9 mil. la 529 exploatări; Dobrogea datorii Lei 32 mil. cu dobânzi de Lei 8 mil. și 890 exploatări; Basarabia datorii Lei 17 mil. cu Lei 5 mil. dobânzi la 1128 exploatări; în fine Oltenia este împovărată cu Lei 11 mil. datorii și Lei 3 mil. dobânzi la 366 exploatări.

Datoriile pe hectar cultivat sunt în: Bucovina Lei 8641, Transilvania Lei 8238, Oltenia Lei 4995, Muntenia Lei 3733, Moldova Lei 3383, Dobrogea Lei 1771 și Basarabia Lei 1555.

Cele mai mari dobânzi se plătesc în Bucovina peste 35%; apoi în Basarabia, Oltenia, Dobrogea, Muntenia, Moldova și Transilvania, unde totuși trec, în mediu ceva peste 25%.

Este un tablou înspăimântător, ce ne înfățișează statistica de mai sus.

O acțiune viguroasă de asanare a acestei situații se impune de urgență. Cine va reuși să o înceapă și să o ducă la bun sfârșit?

O punere la punct.

Din o regretabilă greșală la paginare articolul nostru cu titlul de mai sus, din numărul ultim, a apărut trunchiat, rămânând afară partea esențială.

Îl redăm deci din nou complet, căci nu și-a pierdut actualitatea nici acum pentru cititorii noștri.

Ziarul „Ordinea“ din capitală, într'un număr dela finele lui August a. c. a publicat din peana unui anonim, „Un strigăt de alarmă“ cu intenția să dea o lovitură de copită l. P. S. Patriarhului.

S'a afirmat că veniturile mănăstirilor au ajuns pe mâinile cămătarilor și că între măsurile, cari au dus la sărăcirea mănăstirilor ar fi și aceea, că ele au fost obligate să-și verse toate veniturile la banca „Albina“ din Transilvania cu 2% dobândă pe an, ca aceasta apoi să le speculeze cu 25%—30%!

„Ori-ce altă bancă, nu mai puțin solidă, ca banca „Albina“ — serie istețul și bineorientatul anonim — oferă deponenților între 14—15%. Și apoi continuă:

„Logic și corect este să se frustreze productivitatea unui capital considerabil — în detrimentul mănăstirilor (deci și a existenței pensionarilor lor, muritori de foame) și în avantajul conducătorilor băncii, cu d-nii Mihai Popovici, baciul Stefan Ciceo Pop și nu știu care Cristea în cap?“

La aceste aserțiuni, pe care ori-ce cunoscător a împrejurărilor și a oamenilor dela „Albina“, precum și a tradiției și felului de a lucra a acestei bănci, trebuie să le califice nu numai ridicole, ci deadreptul calomnioase, directorul Sucursalei din București a băncii „Albina“, dl Sofroniu Roșca, a publicat în acelaș ziar, în Nr. 523 dela 4 Septembrie a. c., următoarea punere la punct:

„Sub titlul „Un strigăt de alarmă“ a apărut în ziarul „Ordinea“ (Nr. 519 din 29 August a. c.) o știre semnată de „Cetățeanul Gh. C. str. Agricultori 65“, în care se vorbește și de „Albina“.

Ca director al acestei bănci, la Sucursala ei din București, Vă rog Domnule Director să binevoți a publica la acelaș loc și cu aceleași caractere de litere, următoarea punere la punct, în ce privește Banca „Albina“.

1. Nu este adevărat, că mănăstirile ar fi obligate să-și verse la banca noastră veniturile lor, sau cel puțin noi nu avem cunoștință de acest lucru.

2. Nu este adevărat, că Banca „Albina“ ar da vre-unui deponent al său numai 2% dobândă pe an, dar este dimpotrivă tradiție la această bancă, a se avantaja în toate privințele (deci și a dobânzilor) instituțiunile bisericesti, școlare și culturale românești.

3. Nu este adevărat, că Banca „Albina“ din Transilvania, cum zice „Cetățeanul Gh. C.“ ar fi „speculat“ vre-odată banii cuiva cu 25—30% cum afirmă „Cetățeanul“.

Aceste afirmațiuni ale mele le puteți verifica prin cercetări la clientela noastră serioasă și

cinstită, sau — la nevoie — se pot verifica de cei bine intenționați și în registrele noastre.

4. Nu cred, că bănci de categoria „Albinei“ să acorde azi 14—15% dobândă anuală la depozitul lor, dar ...firește — sunt libere să o facă.

5. D-nii Mihai Popovici, Ciceo Pop și acel „nu știm care“ Cristea, despre care eu presupun că ar putea fi S. Sa Patriarhul României și fost Inalt Regent, nu au și nu au avut niciodată vre-un rol de conducere la Banca „Albina“, deci numele dâșilor în legătură cu „Albina“ nu avea nici un rost să fie amintit.

6. Ce privește apelul, pe care „Cetățeanul Gh. C. din Agricultori 65“, îl face la Regele Țării, tot în legătură cu chestiunile de mai sus, sunt aplicat să cred, că este numai o greșală de tipar.

Sper Domnule Director, că în puterea dreptului nostru de apărare față de asemenea afirmațiuni dăunătoare prestigiului și numelui nostru de instituție cinstită de bancă, precum și chiar numai după simțul D-voastră de dreptate, veți da publicității răspunsul nostru de mai sus și în așteptare Vă rog să primiți asigurarea perfectei mele stime“.

Redacțiunea „Ordinei“ a publicat cele de mai sus cu următoarea observare-rectificare:

„Publicăm întâmpinarea de față cu regretul de a fi fost amestecați în niște afaceri de bancă, cari nu ne interesează. Credem că n'a fost la mijloc decât o eroare și că în nici un caz nu poate fi vorba de banca „Albina“, din Sibiu, a cărei seriozitate e pe deplin recunoscută. Aceasta, eu atât mai mult, cu cât mai există și alte bănci cu titulaturi asemănătoare“.

Dacă Redacțiunea „Ordinei“ a știut că există în țară mai multe bănci cu titulatura „Albina“, oare nu era mai bine și de datorita ei, să precizeze despre care „Albina“ este vorba, înainte de a da ospitalitate unor ineptii ca ale anonimului? Evita să se facă și ea ridicolă!

Cum fac unele ziare anchete.

Ca toate ziarele mari din capitală, ziarul „Curentul“ încă-și are specialistul în chestiuni economice. Și încă ce specialist! Se descoperă și se face remarcă I. P. C. prin cele ce publică în numărul 955 dela 18 Septembrie a. c. al numărului ziar.

Iată ce spune cetitorilor „specialistul“ „Curentului“:

„Situția disperată în care se sbate agricultorul român, în special cel din „Țara Bârsei“ al cărui pământ e mai puțin fertil — parte muntos,

parte deluros și pietros — ne-a îndemnat să întreprindem o anchetă, spre a constata cauzele acestei crize, cum și modalitatea — dacă există vr'una — care să îndrepte această stare de lucruri ajunsă dezaastroasă.

Cauzele cari au dus agricultura la această tristă situație sunt multe, dar cea mai adevărată este, că această ramură a rămas, în ceea-ce privește progresul, la acelaș nivel de acum 100 de ani. O diviziune a muncii, și aici, se impune de urgență“.

Cetind afirmațiunile de mai sus, referitoare la „Țara Bârsei“, respective, cele subliniate de noi, trebuie să tragem la îndoială, că corespondentul I. P. C. al „Curentului“ a fost, peste tot, în „Țara Bârsei“ — deși scrie din Brașov.

Ori dacă totuși se află sau a fost în Țara Bârsei, este un anchetator foarte laic, în materia asupra căreia scrie.

Este doar deobște cunoscut, că „Țara Bârsei“ este una din cele mai fertile regiuni ale țării, cu gospodăria tăvănești bine înzestrate și cu pământuri rațional lucrate, cari au egal, în țară, numai gospodăriile agricole svăbești din Banat și rivalizează chiar cu gospodăriile din cele mai înaintate țări agricole din Apus. Este în ce privește progresul în agricultură cea mai înaintată din țară și este cercetată de membrii tuturor congreselor agricole din țară și de grupuri de țărani din toate regiunile — în scop de studiu și îndemn.

Halal de astfel de anchete. Mai bine lipsă!

Câteva cuvinte și despre petrol.

(După W. A. I. M. Van Waterschoot Dan Der Graacht).

(Urmare).

De obicei, un puț de petrol nu produce mari cantități decât în decursul câtorva luni. Un puț de petrol, care izvorăște în mod natural mai mult de un an de zile după săparea lui, este o excepție. Dacă se lasă să se scurgă în mod liber un puț de petrol, randamentul său natural încetează în curând și petrolul trebuie extras mai departe cu ajutorul pompelor, sau cu ajutorul altor mijloace artificiale, problemă dificilă și foarte costisitoare pentru puțurile prea adânci. Această regulă se aplică la toate regiunile petrolifere din lume, pentru motivul, că presiunea mare de gaze existând în straturile subterane, cari constituiesc marile depozite petrolifere, este agentul principal, care conduce petrolul prin puțuri și îl face să răsbată la suprafață.

Dacă presiunea este puternică și depozitul de petrol este bogat, puțurile săpate se numesc

„gusher“, în celelalte cazuri, ele poartă numele de „pumper“, puțuri cari trebuiesc pompate, mai mult, sau mai puțin. Această constatare, care s'a generalizat de curând, a permis o ameliorare importantă în ceea ce privește metodele de producțiune.

Până în ultimul timp era obiceiul de a se lăsa un puț abundent, nou săpat, să curgă în mod liber, și era privit, din partea proprietarilor, ca un fel de val de aur lichid, care țâșnește din pământ. Dacă puțurile dădeau semne de epuizare, exploatarea lor era stimulată cu ajutorul descărcărilor de nitroglicerină făcute la baza lor. Petroliștii vechi credeau, că e lucru dezastruos să încerci moderarea scurgerii izvorului de petrol și reducerea randamentului său la măsura, pe care o cere un transport ușor, ieftin, și o desfăcere convenabilă, deplin remuneratorie. Astfel, în apropierea puțurilor prea abundente trebuiau construite un număr enorm de rezervoare mari din oțel; mari cantități de petrol utilizabil erau culese în bazine descoperite, sub cerul liber; însemnate cantități se scurgeau pe câmp, pe păraie și se pierdeau. Volumul gazului prețios, care s'a precipitat în atmosferă întrece orice calcule de estimațiune. Incendiile dezastruoase, provocate prin neglijență, sau din cauza descărcărilor electrice ale atmosferei (trăsnete), completau opera de risipă.

Natural, că în asemenea condițiuni durata unui puț de petrol era foarte scurtă și accidentată.

Totdeauna noile descoperiri au adus cu sine o congestiune a pieței și o scădere a prețurilor, ceea ce avea ca urmare, invariabil, o restricțiune relativă a producțiunii, o teamă de o secătuire posibilă a petrolului. Prin restrângerea producțiunii prețurile se ureau din nou, producțiunea exagerată se deslănțuia iarăși cu aceeași forță, sau cu o forță și mai puternică, datorită nouilor descoperiri, cari își făceau apariția grație unei îndeletniciri intense într-o direcție, în cazul concret, în materie de extracțiune petrolului. Și supraproducțiunea cu întregul ei cortegiu de consecințe funeste bătea din nou la ușe.

Astfel de cicluri regulate în domeniul exploatării petrolifere ofereau societăților puternice ocazii minunate pentru a face afaceri cu mare coeficient de rentabilitate; dar, în ultimii zece ani, descoperirile de petrol au devenit atât de frecvente și au avut o asemenea importanță, că supraproducțiunea a devenit cronică, astfel, că anii grași și anii slabi nu sau mai alternat conform ciclului regulat de mai înainte.

Nu de mult s'a ajuns în mod general la convingerea, că prin risipa evidentă dela suprafață, metodele întrebuintate lăsa să se piardă

cantități imense de petrol în adâncurile pământului. Gazele se degajau mult mai repede decât lichidul, iar, după ce presiunea gazului se diminuea, scurgerea petrolului se opria.

Forajul făcut actualmente în straturile petrolifere, cari odinioară dădeau puțuri de mare randament (de exemplu în minele Pechelbroon, în Alsacia) demonstrează, că cu vechile metode patru părți din cinci de petrol rămâneau sub pământ, și, că nu mai pot fi extrase cu ajutorul metodelor ordinare uzitate. Aceasta înseamnă, că puțurile din chestiune erau epuizate deja după scurgerea unei cincimi din cantitatea de petrol, pe care o conțineau.

Dar dacă puțurile sunt exploatate pe bază științifică, dacă scurgerea este redusă la justele-i proporții, se economisește o bună parte din gaze (fiecare puț are un coeficient de gaze, care îi este propriu lui însuși, adică acest coeficient de gaze variază la fiecare puț în parte); producțiunea zilnică este mai mică, dar ea durează un timp mult mai îndelungat, iar cantitatea de petrol de extras este considerabil sporită.

Un exemplu recent și tipic este acela din bazinul Jates din Texas. Metodele cele mai moderne de exploatare culeg gazele, cari se scurg (acolo unde nu există gaze deloc, acestea sunt înlocuite cu aer) și le comprimă în depozitele de petrol, cari dau semne de epuizare. În acest fel lumea se servește de vechile puțuri de petrol transformându-le în canale de injecție pentru stimularea celorlalte puțuri productive.

Prin această reînnoire a presiunii, producțiunea puțurilor este în mod puternic regenerată și urmarea este, că randamentul se mărește într-o porțiune, care întrece mult valoarea speșelor făcute cu această operațiune de regenerare.

Spre o stabilizare.

Descoperirea acestor adevăruri fundamentale, precum și a efectului aplicațiunii acestora, deschide calea unei stabilizări în industria petrolului, care permite a se întrevădea o ameliorare mai mult, sau mai puțin permanentă a situației.

Toate acestea presupun însă o propagandă sericasă, o tehnică luminată și noul invențiuni continue pentru perfecționare.

Aplicarea regulilor amintite este mult ușurată într-o regiune petroliferă, care stă sub o singură conducere.

Aci ne izbim de marea dificultate a industriei petrolifere din Statele Unite și din multe, foarte multe alte regiuni.

De regulă, terenurile petrolifere sunt divizate într'un număr foarte mare de parcele mici

— uneori chiar prea mici — formând proprietate individuală.

Cazurile extreme cunoscute sunt acele numite „townlot fields“, când un zăcămint de petrol este descoperit sub o suprafață deja împărțită în parcele urbane mici, destinate construcției, și cari nu reprezintă, individual, decât o suprafață de câțiva metri pătrați.

Acesta a fost, din nenorocire, cazul câtorva depozite de petrol dintre cele mai bogate, situate în întinderile din imediata apropiere a orașului Los Angeles din California și există teama, că aceeași situație ar avea-o și orașul Oklahoma.

Aproape pretutindeni în regiunile civilizate ale lumii, unde se găsesc teritoriile petrolifere, petrolul aparține proprietarului fonciar al suprafeții, iar acesta cedează drepturile sale de exploatare contra unei redevențe, care reprezintă, în general, o optime din producțiunea brută totală. El este prin urmare îndeaproape interesat la cantitatea producțiunii și, natural, contractul, care se încheie, subliniază la fiecare moment drepturile sale.

Exploatorii de petrol, înțelegând aci tot așa de bine și pe proprietarii suprafețelor petrolifere, își dau foarte bine seama, că petrolul nu este un mineral solid, cum este cărbunele bunăoară, ci un mineral lichid, mobil prin urmare, care în cazul unui izvor, nu dă numai cantitatea pe care o conține subsolul mărginit de suprafață, formând proprietatea, ci și întreaga cantitate, pe care o conține subsolul învecinat.

Aceasta se aplică într'un mod și mai evident și sigur unui element, care furnizează întreaga forță pentru producțiune: presiunea gazelor subterane.

Astfel fiecare descoperire de zăcămint petrolifere conducea la un concurs neînfrânat pentru achiziția drepturilor asupra suprafețelor pentru a săpa într'un mod cât mai rapid posibil un număr exagerat de puțuri.

Speculatorii își fac socoteala, (și ei divizează loturile principale într'un fel, care să creeze o concurență înfrigurată) să obțină prețuri cât mai ridicate pentru părțile lor, contribuind astfel la săparea cât mai multor puțuri, cari furnizează repede redevențe importante.

Astfel, fiecare descoperire de zăcămint noi, presupunând că ele nu rămân în mâinile unuia sau a câtorva exploatatori numai, conduce, în mod inevitabil, la o deschidere dintre cele mai rapide și de un randament maxim și imediat, fără nici o considerație față de mersul afacerilor.

Nu odată a fost imposibil de a se ajunge la o înțelegere unanimă între toți proprietarii redevențelor și toți exploatatorii, pentru a evita risipa

petrolului, sau a gazelor, și pentru a restrânge producțiunea la măsura comandată de rezonul tehnicii sau a economiei, ci, inclusive stările din Statele Unite, pertractanții, având în vedere legile contra trusturilor, declarau, că asemenea înțelegeri sunt simple conspirațiuni, tinzând să subjuge comerțul și că ele dau loc la delictive criminale.

Totuși, în fața crizei intolerabile a supraproducțiunii, la care s'a ajuns în decursul ultimilor zece ani, și față de risipa resurselor — cari evident, nu sunt nici ele ineputabile — acestor mari bogății naturale, punctul de vedere al guvernelor s'a modificat, și exploatatorii, la rândul lor, au ajuns în mod unanimitate la concluzia, că producțiunea trebuie contingentată și comprimată.

Efectul acestei acțiuni a început a se face simțit în practica anului 1928.

Guvernământul pentru a pune industria petrolului în gardă față de criza nemai-pomenită, a consiliat să se constituie un Federal Oil Conservation Board, și cele mai multe dintre statele producătoare de petrol au făcut același lucru, și au acordat sprijinul lor oficial în favorul acestei micări.

Această stare de lucruri nu a rămas mai puțin contrară împotriva literii legilor neîntrebunțate de altfel, contra trusturilor, cari au fost legisferate prin legislația federală, sau prin legile diferitelor state.

Aceste legi sunt o specie de cutii de surprize politice; cari conțin un demon, de care politicienii nu prea aveau poftă să se atingă.

Astăzi se studiază diferite proiecte de legi, pentru a împiedeca risipa în diferite forme, aci înțelegând și risipa economică, dar este extrem de dificil de a face așa ceva, respectând în același timp și drepturile, pe cari le acordă Constituția proprietății private.

De fapt, este o unanimitate de opinie, în a recunoaște, că legislația federală este neputincioasă, dacă aceasta nu este proprie să modernizeze legile împotriva trusturilor; dar regulile polițienești ale statelor oferă oare-cari posibilități.

Prima tentativă, care a fost făcută într'un stat de producție petroliferă, este legea pentru conservarea gazului în California, intrată în vigoare la 17 Septembrie 1929.

Această lege interzice risipa gazului și tinde prin aceasta la conservarea resurselor de petrol și, în mod incidental și indirect, la regiementarea supraproducțiunii.

În momentul în care este scris acest articol (Maiu 1930) ea nu a început să funcționeze încă în mod regulat.

Cu toate că prescripțiunile cari au fost edictate cu ajutorul și după consultarea a 90% dintre

exploatareii petroliferi ai statului respectiv, unii recalcitranți au reușit a întârzia aplicarea ei, prin toate mijloacele de procedură, pe cari advocații lor le-au putut imagina.

S'a mers așa de departe, încât s'a tras la îndoială chiar constituționalitatea legii; dar acum de curând validitatea ei a fost deplin confirmată.

Totuși trebuie să admitem, că o aplicare justă și echitabilă a legii este o problemă extrem de dificilă, care n'a fost încă pe deplin rezolvată.

Celelalte state producătoare de petrol urmăresc aceste evenimente cu mult interes, și, fără îndoială, că ele vor adopta legisimilare într'un timp relativ scurt, în dată ce experiența din California va fi indicat într'un mod clar, care este drumul mai bun de urmat.

Între timp, exploatareii, ei înșiși, s'au ajutat prin înțelegeri voluntare, pentru contingentarea în diferitele regiuni dintre cele mai bogate în petrol, și aplicarea acestor înțelegeri (convențiuni) a fost încredințată unui tribunal de arbitri, ales de ei înșiși.

Anumite state au cordat acestor tribunale de arbitri întregul sprijin, pe care li-l îngăduiau legile lor.

În urma acestui rezultat remarcabil, în momentul acesta (Maiu 1930), supraproducțiunea zilnică a Californiei a fost micșorată cu cca 600.000 barile, ceea ce a antrenat o diminuare de cca 50% asupra capacității potențiale ale principalelor câmpuri de petrol.

Bazinurile petrolifere din Oklahoma au fost reduse cu cca 30% din capacitatea lor potențială; iar în puțurile din Oklahoma City (unde capacitatea potențială, care e încă în urcare, atinge 1,350.000 barile pe zi!) producțiunea a fost redusă la 12¹/₂%, ceea ce reprezintă o producțiune totală zilnică de 600.000 barile pentru statul Oklahoma.

În Texas, contingentarea a fost îniinsă asupra unor regiuni noi unde repercurșiunile supra-producțiunii au început deasemenea să se simtă. În luna August 1929, Texas a atins importanța producțiunii zilnică de 900.000 barile pe zi. Aci, contingentarea urmează condițiunile extrem de variabile ale depozitelor petrolifere, și ea este foarte complicată.

În Bazinul Jates, unde capacitatea potențială nu e mai mică, desigur, de 2,500 000 barile pe zi, s'a făcut contingentarea la numai 110.000 barile pe zi, ceea ce reprezintă 4¹/₂% din capacitatea sa potențială.

Producțiunea totală actuală a statului Texas este de cca 835.000 barile pe zi.

Toate aceste restricțiuni sunt absolut voluntare. Nu există nici un mijloc de constrângere

împotriva dizidenților și aceasta este cu atât mai odevărat, cu cât ru există nici o lege, care ar permite împiedecarea risipei.

Cu atât mai important este însă rezultatul că în ciuda tuturor acestor neajunsuri, s'a putut agunge, prin bună învoială, la această situație.

Producțiunea Statelor Unite, a căror capacitate potențială este mult mai importantă, a fost redusă, de prezent, la media lunilor Septembrie-Noembrie 1928.

(Continuare în numărul viitor).

CRONICA.

Condițiunile de admitere la Academia de Inalte Studii Agronomice din Cluj pe anul școlar 1930 - 1931. La Academia de Inalte Studii Agronomice din Cluj sunt vacante în anul preparator peste 30 burse.

Spre a fi admiși, candidații trebuie să fie absolvenți de liceu cu diplomă de bacalaureat, sau cu un titlu echivalent, pe baza cărui se pot înscrie valabil la Universitățile din țară.

Cererile de înscriere vor fi însoțite de:

- a) Actul de naștere;
- b) Diploma de bacalaureat;
- c) Un certificat de naționalitate și se vor trimite Rectoratului Academiei de Inalte Studii Agronomice Cluj, până în seara zilei de 20 Oct. a. e., când înscrierile se închid.

Candidații, cari doresc a obține burse, vor arăta aceasta în cererile de înscriere și pe lângă actele arătate mai sus, vor mai alătura un certificat ce va fi primit dela Rectorul Academiei — înainte de înscriere — spre a fi completat și vizat de percepătorul din localitate, prin care să se arate că familiile lor sunt lipsite de mijloace materiale și nu-i pot întreține în școală.

Concursul pentru obținerea burselor începe în dimineața zilei de 21 Octomvrie și constă din câte o probă scrisă și orală în: științele naturale, matematici și științele fizice din materia tratată în liceu.

Spre a fi admiși ca bursieri, candidații trebuie să obțină la concurs cel puțin media generală 7 (șapte).

Bursierii în ordinea clasificării și în limita locurilor disponibile sunt întreținuți în cămin și vor lua masa gratuit la cantină; celorlalți li se va servi bursa în bani; studentelor, din lipsă de cămin, li se va servi bursa în bani.

Anul școlar începe în dimineața zilei de 22 Octombrie, când toți studenții trebuie să fie prezenți la Academie.

Academia de Înalte Studii Agronomice Cluj poate acorda următoarele titluri: Inginer agronom, Inginer agronom specializat și Doctor în științele agricole.

Noua lege a Academiei se poate vedea în „Monitorul Oficial” Nr. 169 din 2 August 1929.

*

Dobânda impozitelor întârziate. Prin legea pentru represiunea evaziunii fiscale, la contribuțiunile directe, s'a admis scutirea de plata dobânzii de întârziere pentru contribuabilii care-și vor fi achitat impozitele până la 30 Iunie 1930.

Acest termen a fost prelungit până la 1 Octombrie 1930 prin legea promulgată cu l. D. R. No. 2490/930 și publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 145 din 7 Iulie 1930.

Începând dela 1 Octombrie a. e., când expiră termenul de mai sus, contribuțiunile directe vor fi încasate cu dobânda de întârziere de 15 la sută, prevăzută de art. 116 alin. 2 din legea contribuțiunilor directe, conform modificării ce s'a adus acestui alineat prin legea publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 159 bis din 21 Iulie 1929.

Prin urmare, rămășițele din contribuțiuni directe neachitate până în seara zilei de 30 Septembrie 1930, se vor încasa cu începere dela 1 Octombrie 1930 cu dobânda de 15 la sută. În ce privește debitul curent, dobânda curge din prima zi a trimestrului următor exigibilității impozitului și după efectuarea impunerii, conform art. 114 din lege.

Tot ce se va plăti până la data de 30 Septembrie 1930 inclusiv, nu va suporta bineînțeleș nici o dobândă.

*

Nouile cupoane al titlurilor pe renta din 1929. Ministerul de finanțe aduce la cunoștința purtătorilor de titluri de rentă 5 la sută 1920, refacere și blocată, al căror ultim cupon a avut scadența 1 Maiu 1930, că Ministerul de finanțe a luat măsuri de a se libera noua foaie de cupoane, cu prima scadență 1 Noembrie 1930.

Detentorii unor astfel de titluri vor detașa, taloanele aflate la titluri și vor înscrie numărul lor în ordine crescândă în formularele de declarații în dublu exemplar.

Aceste declarații se procură gratuit dela administrațiile financiare din țară și dela direcția datoriei publice, în București, str. Franklin 2.

Declarațiile împreună cu taloanele menționate se vor depune cu începere dela 20 Septembrie 1930.

În București:

La Ministerul de finanțe, datoria publică, str. Franklin 2. La Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie, Calea Victoriei. La Banca Națională a României, str. Lipscani.

În provincie:

La toate administrațiile financiare.

*

Biletele de 5 și 20 Lei se schimbă până la 1 Octombrie. Banca Națională a României, aduce la cunoștința generală, că prelungește termenul de preschimbare al biletelor de 5 și 20 Lei, până la 1 Octombrie a. e.

*

Revizuirea administrației soc. U. E. G.

Guvernul a instituit o comisiune, chemată să supună unei revizii minuțioase administrația soc. U. E. G. (Societatea ungară de gaz metan) sub sechestru pe timp de 10 ani, cu începere dela 1919.

Aceasta în legătură cu legea monopolului gazului metan, intrat în vigoare la 4 crt.

*

Monopolizarea circulației autobuselor.

În vederea concurenței, ce fac autobusele căilor ferate, Ministerul comunicațiilor pregătește un proiect de lege pentru monopolizarea circulației autobuselor.

DACIA TRAIANĂ

Institut de arte grafice, de editură și compactorie s. p. a

Telef. inter. 168. SIBIU, Piața Unirii 7. Telef. inter. 168.

Tipografia execută tot felul de lucrări grafice ca: acțiuni, registre bancare, broșuri, ziare, etc.

Compactoria bine aranjată cu tot felul de mașini poate efectui orice lucrări din branșa aceasta.

Depozitul mașinilor de scris

„Remington“

Librăria „Dacia Traiană“, Sibiu.